

JUSTITS MINISTERIET

Politi- og Strafferetsafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 25. maj 2017
Kontor: Straffuldbyrddelseskontoret
Sagsbeh: Pernille Bjørnholk
Sagsnr.: 2017-0030-5544
Dok.: 2297718

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 594 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 28. april 2017.

Søren Pape Poulsen

/

Lene Steen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 594 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Ministeren bedes kommentere præsentationsmaterialet udlæveret under foretræde for Retsudvalget den 27. april 2017 fra DIGNITY - Danish Institute Against Torture, jf. REU alm. del - bilag 255.”

Svar:

1. DIGNITY – Dansk Institut Mod Tortur afholdt den 3. april 2017 en konference om brugen af isolationsanbringelse som disciplinærstraf.

I Danmark kan indsatte i kriminalforsorgens institutioner ikendes disciplinærstraf i form af advarsel, bøde eller strafcelle. Under anbringelse i strafcelle er den indsatte udelukket fra fællesskab i institutionen, og der er således tale om isolationsanbringelse.

Til brug for konferencen hos DIGNITY blev der udarbejdet et præsentationsmateriale, som bl.a. omfatter et diskussionspapir og et faktaark om brugen af strafcelle.

Diskussionspapiret indeholder en introduktion til de fire hovedtemaer for konferencen:

1. Internationale regler om strafcelle
2. Sundhedsmæssige konsekvenser af isolation
3. Brug af strafcelle i Danmark
4. Internationale erfaringer med anvendelse af alternativer og begrænsning af brugen af strafcelle

2. I relation til retsgrundlaget fremgår det af præsentationsmaterialet, at der ikke findes bindende internationale regler (hard law), som forbyder anvendelsen af isolation. Dog kan isolation efter omstændighederne anvendes på en sådan måde, at der er tale om tortur eller umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf, i hvilket tilfælde anvendelsen vil indebære en overtrædelse af bl.a. Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 3.

Der henvises i materialet desuden til en række internationale regelsæt af vejledende karakter (soft law), herunder navnlig FN's standardminimumsregler (the Mandela Rules), der specifikt tager sigte på forholdene for indsatte i fængsler mv.

I FN's standardminimumsregler defineres isolation som anbringelse uden meningsfuld menneskelig kontakt i mindst 22 timer pr. døgn, og langvarig isolation defineres som isolation i mere end 15 dage i træk. Regelsættet indeholder forbud mod tidsubestemt eller langvarig isolation samt forbud mod anvendelse af isolation i øvrigt over for børn, gravide kvinder, kvinder med spædbørn og personer med psykisk eller fysisk handicap, hvis tilstand kan forventes at blive forværret af en sådan anbringelse.

3. I forhold til sundhedsmæssige konsekvenser af isolation fremgår det bl.a. af præsentationsmaterialet, at skadevirkningerne ved isolationsanbringelse vil afhænge af en række faktorer, herunder isolationens varighed og den indsattes adgang til meningsfuld menneskelig kontakt under anbringelsen.

Det fremgår endvidere, at isolation kan påvirke den indsattes psykiske helbred og velbefindende, idet det bl.a. kan føre til tilpasningsforstyrrelser, angst, depression, stress og højere risiko for selvmord.

4. Med hensyn til brugen af strafcelle i Danmark fremhæves det i præsentationsmaterialet, at det efter de gældende regler er obligatorisk at anvende disciplinærstraf ved visse overtrædelser, at brugen af strafcelle næsten er fordoblet i perioden fra 2001 til 2016, og at der er sket en betydelig stigning i antallet af langvarige strafcelleanbringelser som følge af en skærpende af disciplinærstraffen for overtrædelse af forbuddet mod mobiltelefoner i fængsler og arresthuse.

5. For så vidt angår internationale erfaringer med anvendelse af alternativer til strafcelle og/eller begrænsning af brugen af strafcelle omtales i præsentationsmaterialet en række eksempler på andre landes brug af strafcelle.

Der henvises til den samtidige besvarelse af spørgsmål nr. 585 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg.

6. Justitsministeriet bemærker, at ministeriet er opmærksom på de internationale anbefalinger vedrørende anvendelse af strafcelle og andre former for isolationsanbringelse.

Justitsministeriet er ligeledes opmærksom på de mulige sundhedsmæssige skadevirkninger, som en isolationsanbringelse kan medføre.

Justitsministeriet bemærker i den forbindelse, at strafcelle alene anvendes som disciplinærstraf ved visse nærmere opregnede overtrædelser af lovgivningen eller administrative regler.

Justitsministeriet kan bekræfte, at det efter de gældende regler er obligatorisk at ikende disciplinærstraf, hvis en indsat overtræder de ovennævnte regler. Ministeriet bemærker i den forbindelse, at de disciplinære sanktioner spænder over advarsel, bøde og strafcelle, og at der således er mulighed for at tage højde for formildende og skærpende omstændigheder og tilpasse sanktionen til de konkrete omstændigheder.

I langt de fleste tilfælde straffes disciplinære forseelser med advarsel, bøde eller betinget strafcelle (udløsning af disciplinærstraffen i tilfælde af en ny lovovertrædelse eller forseelse).

Justitsministeriet bemærker i øvrigt, at udståelse af strafcelle som udgangspunkt finder sted i almindeligt indrettede celler med adgang til bøger og andre aktiviteter, ligesom kriminalforsorgens personale også har fokus på at minimere de mulige skadevirkninger ved isolation. Herudover har den indsatte mulighed for at opretholde kontakten til familiemedlemmer og andre nære pårørende gennem besøg i institutionen.

Særligt i forhold til indsatte under 18 år kan Justitsministeriet i øvrigt oplyse, at der i efteråret 2015 blev etableret et underpartnerskab i kriminalforsorgen, som skulle se på mulighederne for at begrænse anvendelsen af strafcelle. Justitsministeriet har i januar 2017 modtaget underpartnerskabets afsluttende rapport, og ministeriet stiller sig positivt over for de fremlagte anbefalinger. Der henvises til den samtidige besvarelse af spørgsmål nr. 606 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg.